

Kaderbrief 2027

provincie
Limburg

Inleiding en positionering

De Kaderbrief vormt het strategisch perspectief in de jaarlijkse P&C-cyclus van de Provincie Limburg. Dit document fungeert als beschouwend product waarin wij halverwege het begrotingsjaar op hoofdlijnen vooruitblikken op de ontwikkelingen in 2027. De Kaderbrief vormt daarmee de inhoudelijke opmaat naar de Begroting 2027. Daar waar in 2026 de nadruk ligt op uitvoering en realisatie, staat 2027 in het teken van afronding en de start van een nieuwe Statenperiode. Het aantal nieuwe initiatieven zal beperkt zijn. Dat maakt dat deze Kaderbrief een beleidsarm karakter heeft.

Daar waar we in de Voorjaarsrapportage focussen op het lopende begrotingsjaar 2026, kijkt de Kaderbrief vooruit op de ontwikkelingen in 2027, zowel inhoudelijk als vanuit financieel perspectief. De Kaderbrief 2027 en de Voorjaarsrapportage 2026 leggen wij, inclusief de bijbehorende financiële besluiten, gebundeld aan Provinciale Staten voor. Aanvullend kunnen Provinciale Staten in de 'P&C Beleidsmonitor voorjaar 2026' alle indicatoren volgen die inzicht geven in de voortgang op beleidskaders en uitvoering van het coalitieakkoord.

Provinciale Staten stellen met de Voorjaarsrapportage 2026 de prioriteiten vast voor de laatste maanden in deze Statenperiode. De bijstelling van de Begroting 2026, die volgt uit de Voorjaarsrapportage wordt met het overkoepelend Statenvoorstel integraal gepresenteerd, zodat Provinciale Staten tijdig en goed geïnformeerd keuzes kunnen maken en hun budgetrecht kunnen uitoefenen. Ze nemen kennis van de Kaderbrief 2027. Gedeputeerde Staten verwerkt de hoofdlijnen uit deze brief, aangevuld met de resultaten van het debat over de brief, in het voorstel voor de Begroting 2027.

Vooruitblik op onze opgaven

Onzekere ontwikkelingen

We leven in een periode van grote mondiale dynamiek en onzekerheid. Internationale spanningen en handelsconflicten hebben een directe invloed op Limburg, zowel economisch als sociaalmaatschappelijk. Het vrije verkeer van goederen en de beschikbaarheid van grondstoffen, energiedragers en zeldzame metalen staan sterk onder druk. Deze situatie brengt enerzijds bedreigingen met zich mee: prijzen voor grondstoffen en energie stijgen, logistieke ketens worden verstoord en kostprijsstijgingen van bijvoorbeeld bouwmaterialen hebben gevolgen voor provinciale investeringen en projecten. Vooral infrastructuurprojecten en onderhoudswerkzaamheden komen hierdoor onder financiële druk te staan.

Anderzijds zorgt deze nieuwe realiteit ook voor strategische kansen: de urgentie tot het behalen van duurzaamheidsdoelen groeit, Europese industriepolitiek wordt belangrijker en de economische waarde van Limburg als industriële regio met een sterke logistieke positie neemt verder toe. Ook is in zowel Nederland als onze buurlanden een forse investeringsronde in defensie gaande met grote gevolgen voor onder meer onze maakindustrie als mobiliteitsopgaven. Het realiseren van strategische relevantie (en autonomie) en het behouden van hoogwaardige industrieën binnen Europa vergt echter aanhoudende inzet, flexibiliteit en samenwerking.

Onmisbaar is daarbij de aandacht voor de Limburgse beroepsbevolking. De verwachting is dat de beroepsbevolking in de toekomst krimpt. Immigratie is daarmee een noodzaak én een uitdaging voor Limburg. De juiste aandacht voor cultuurdragers, verstandige keuzes voor huisvesting, opleidingen en de menselijke maat in het gesprek over demografie en integratie vragen allen aandacht. Essentieel zijn ook investeringen op het gebied van innovatie, die nodig zijn om zowel de arbeidsproductiviteit te verhogen als de weerbaarheid van onze welvaart te versterken.

Impact op de Limburgse inwoners

Toch is het lastig de lange termijn impact van deze onzekere ontwikkelingen volledig te overzien. De macro-economische context maakt scherpe keuzes noodzakelijk. Kostenstijgingen en beperkte voorspelbaarheid in prijsontwikkelingen zijn uitdagingen waar wij als provincie tegenaan lopen. Dit vraagt continu om een robuust financieel beleid, met ruimte voor aanpassingen naar aanleiding van marktdynamiek, waarbij wij het maatschappelijk belang niet uit het oog verliezen. Immers, deze internationale en economische ontwikkelingen zijn niet slechts abstracte begrippen; ze hebben directe gevolgen voor de Limburgse samenleving en de mensen daarin. Onze inwoners staan centraal.

De impact op inwoners en gemeenschappen is merkbaar: de sterk stijgende prijzen en oplopende inflatie treffen veel inwoners. Vooral voor de kwetsbare huishoudens neemt de bestaansonzekerheid toe. Als Provincie voelen wij een verantwoordelijkheid om deze groepen te blijven ondersteunen via onze maatschappelijke organisaties en sociale agenda. Het versterken van sociale samenhang, toegankelijkheid van voorzieningen en het bieden van gelijke kansen zijn onverminderd speerpunten van het provinciaal beleid. Wij zetten in op integraal beleid, waarbij deze sociale opgaven in samenhang worden gezien met de fysieke opgaven van economie, wonen, het landelijk gebied, mobiliteit en energie. Deze ruimtelijke en fysieke opgaven vormen immers de randvoorwaarden voor de brede welvaart waarnaar we streven. Zo dragen we effectief bij aan leefbare, vitale gemeenschappen in alle delen van Limburg.

Stapeling van opgaven

Het samenspel tussen Rijk, provincie en gemeenten verandert. Met het recent gesloten landelijke coalitieakkoord 'Aan de slag!' hopen wij op nieuwe beleidsstabiliteit, en rekenen wij op doorbraken binnen de grote nationale dossiers zoals de woningbouwopgave, stikstofproblematiek, netcongestie en klimaatadaptatie. Hiervoor zijn zes nationale task-forces in het leven geroepen, die voor de zomer met aanpakken moeten komen voor de grote opgaven van Nederland. Tegelijkertijd blijft de voor Limburg vanzelfsprekende blik over de grens in Den Haag onderbelicht. Ook worden steeds vaker complexe taken en verantwoordelijkheden bij provincies en gemeenten neergelegd, zonder dat daar altijd voldoende middelen, instrumenten of duidelijk uitgewerkte kaders tegenover staan. Wij spreken het nieuwe Kabinet hier dan ook nadrukkelijk op aan en willen duidelijkheid aan de voorkant over de uitvoerbaarheid en goede randvoorwaarden bij eventueel nieuwe taken. Daarbij trekken wij zij-aan-zij met de Limburgse gemeenten op. Dit legt nadruk op onze rol als middenbestuur: enerzijds de verbinding maken naar het Rijk, anderzijds oog hebben voor regionale en lokale behoeften en draagkracht.

De stapeling van beleidsopgaven – van het Rijk en uit onze eigen provinciale ambities – zorgt voor forse druk op onze uitvoeringskracht. De beschikbare capaciteit binnen de provinciale organisatie, maar ook bij de Limburgse gemeenten, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven, raakt steeds meer belast. In de overgang naar een nieuwe coalitieperiode is er dan ook sterke behoefte aan scherpe keuzes en heldere prioriteiten, om te blijven waarmaken wat wij beloven. Dat betekent ook stoppen met zaken die weinig effectief zijn of faseren in de tijd. En dat betekent ook scherp nadenken over je rolopvatting in relatie tot onze partners. Daarbij worden wij geconfronteerd met het gegeven dat bij nieuwe taken lang niet altijd de benodigde budgetten of aanvullende middelen worden geleverd. De oproep tot focus, het bewaken van realisme in de beleidswensen en terughoudendheid met de start van nieuwe ambities vormen belangrijke leidraden voor de resterende periode van het huidige college. Immers: de uitvoering van de gemaakte afspraken met uw Staten staat centraal.

Uitvoering, bestendinging en afronding

In onzekere tijden met geopolitieke spanningen en toenemende druk op de bestaanszekerheid voor velen, is vertrouwen een belangrijk centraal thema. De afgelopen jaren zien we dat het vertrouwen van Nederlanders in landelijke politiek onder druk staat en verder is gedaald. Tegen deze achtergrond zijn lokale en provinciale overheden voor veel burgers het meest nabije en toegankelijke niveau van bestuur. In Limburg is het opkomstpercentage bij de recente gemeenteraadsverkiezingen iets gestegen en bijna de helft van de inwoners stemde op lokale partijen. Deze cijfers onderstrepen het belang dat Limburgers hechten aan nabijheid en herkenbaarheid van het bestuur. Het vertrouwen dat inwoners in het provinciebestuur stellen, is echter geen vanzelfsprekendheid. Het vergt consequent waarmaken van afspraken en een heldere communicatie over wat wel en niet haalbaar is. Het afronden van ambities uit het coalitieakkoord, het nakomen van doelen en resultaten van de beleidskaders en het consequent rapporteren over de voortgang vormen bouwstenen voor betrouwbaar provinciebestuur dat ook resultaten boekt voor de Limburgers.

De Begroting 2027 zal dan ook, te midden van deze ontwikkelingen, in het teken van staan van bestendinging en afronding. Het is tijd om te oogsten.

Wij werken – ondanks de mondiale, Europese en nationale onzekerheden – aan een veerkrachtig, vitaal en toekomstbestendig Limburg, waarin sociale rechtvaardigheid, economische kracht en duurzaamheid hand in hand gaan met het versterken van vertrouwen tussen bestuur en samenleving.

Financiële vooruitblik

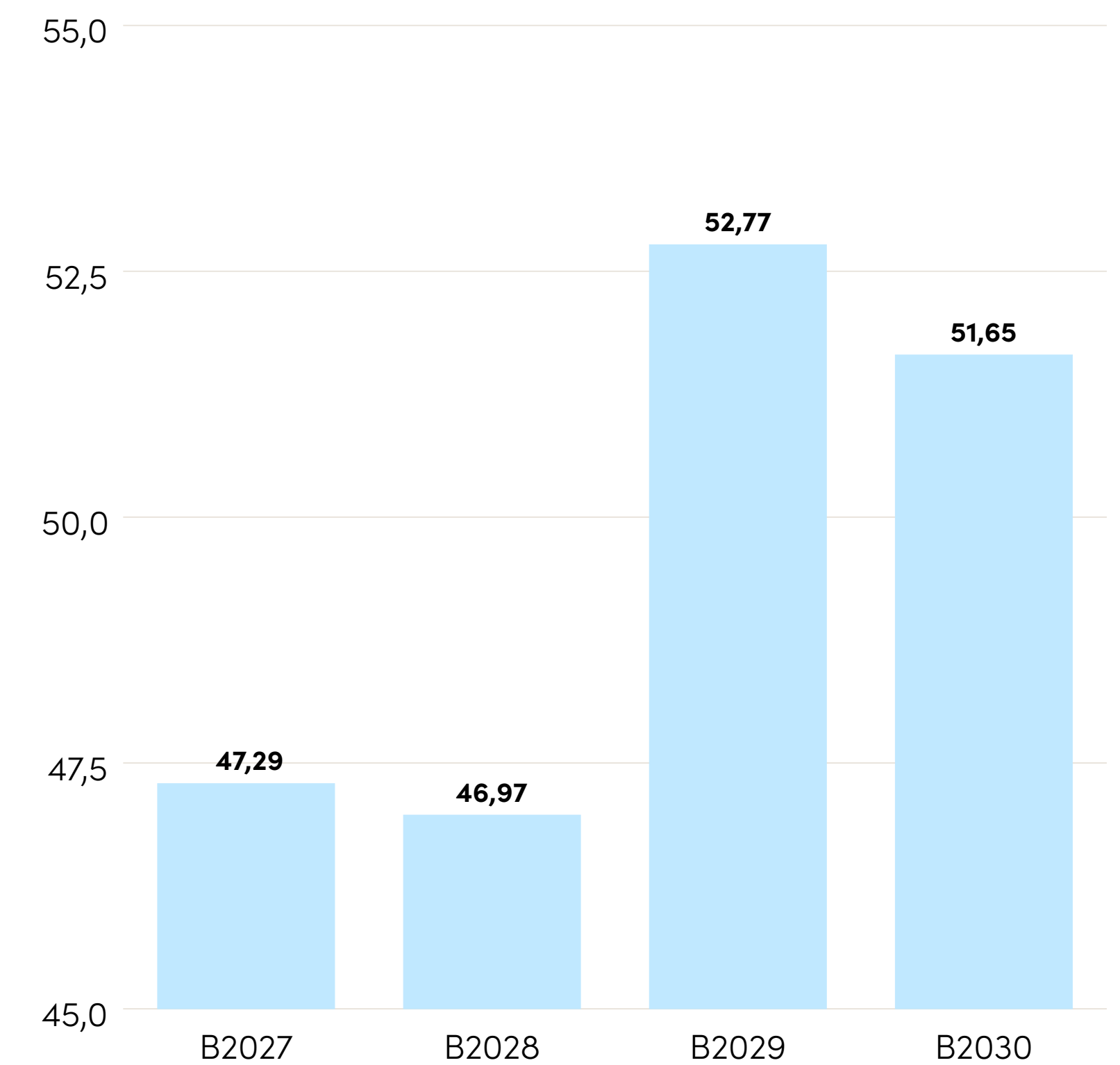
In deze kaderbrief worden geen financiële besluiten genomen maar signaleren wij een aantal relevante ontwikkelingen die de toekomstige begrotingsruimte kunnen beïnvloeden. De gevolgen van deze ontwikkelingen vertalen we, waar nodig, in de Begroting 2026 (via de Najaarsnota) of Begroting 2027.

Financieel perspectief

Met het einde van de Statenperiode in zicht, kiezen wij ervoor bij de Begroting 2027 terughoudend te zijn met nieuwe ambities. De focus ligt op het uitvoeren van de reeds met uw Staten gemaakte afspraken ten aanzien van het realiseren van de doelstellingen zoals opgenomen in onze beleidskaders.

In de grafiek zijn de verwachte begrotingsresultaten opgenomen, in lijn met de Voorjaarsrapportage 2026.

Begrotingsresultaat 2027-2030 (x mln.)

Financiële ontwikkelingen

Er is sprake van een toenemende druk op de structurele lasten door factoren als inflatie, stijgende cao-lonen en mogelijk toenemende kosten bij aanleg/onderhoud van infrastructuur. Geopolitieke ontwikkelingen spelen hierbij een belangrijke rol. Dit zal naar verwachting ook effect hebben op culturele en maatschappelijke instellingen die sterk afhankelijk zijn van provinciale subsidies.

Vanuit het Rijk verwachten we juist een substantiële korting op onze structurele inkomstenpost: het provinciefonds (ca. € 27 mln. structureel). Het proces van besluitvorming hierover loopt nog en leidt tot onzekerheid over de beschikbare middelen in het meerjarenperspectief. Onze voortdurende inzet is om de specifieke belangen van Limburg nadrukkelijk mee te laten wegen bij het ontwerpen van een nieuwe verdeelsystematiek. Ondertussen kent het Rijk steeds meer incidentele middelen toe in de vorm van SPUK's, terwijl taken structureel zijn en nieuwe of verzwaarde taken niet altijd voldoende extra budget krijgen.

Juridische, beleidsmatige en fiscale ontwikkelingen kunnen het financiële beeld verder beïnvloeden. Bijvoorbeeld door rechterlijke uitspraken, aangescherpte regelgeving of als gevolg van de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA), met name wanneer de eigen uitvoeringscapaciteit beperkt is. Hierdoor kunnen projecten vertragen en kunnen er onverwacht hoge kosten ontstaan.

Zoals gebruikelijk zullen wij in de Begroting 2027 onze budgetten indexeren. Op basis van de meicirculaire provinciefonds 2026, wordt er een herberekening uitgevoerd van de kapitaallasten en houden wij ook rekening met de verwachte nieuwe cao voor provincies.